

ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

Назив удружења/ задужбине/ фондације	Удружење грађана РЦ „КОКОРО” - БОР
Назив пројекта	Јачање капацитета ОЦД за сузбијање насилног екстремизма
Висина одобрених средстава	568,344.00 Дин.
Број уговора и датум закључења	Бр.401-01-46/2025-01-09 од 25.07.2025.год.
Период на који се односи извештај	01.01.2026 – 31.05.2026. год.
Датум подношења извештаја	05.06.2026. год.

1. Општи циљ пројекта:

Општи циљ пројекта је допринети повећању отпорности заједнице и промоцији друштвене кохезије у Борском округу.

Специфични циљеви су:

1. Повећати тимове за спречавање и сузбијање радикализације и екстремистичких наратива кроз едукацију, критичко размишљање, препознавање говора мржње и јачати капацитете пружалаца подршке у Бору и
2. Мобилисати друштвене ресурсе (младе, институције, породице, заједницу), за промоцију предности конструктивног дијалога и обликовње вредосних ставова, толеранције, ненасиља, међуетничких односа, солидарности и хуманих вредности у изградњи социјалне кохезије у Бору.

2. Навести локацију на којој су се одвијале пројектне активности (да ли је било промена локације у односу на предложени пројекат, ако јесте наведите зашто):

ПРИЛОГ 1 – ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАВАЊА
ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

Активности су реализоване у Бору (урбаној и руралној средини) какоје и планирано предлогом пројекта.

3. Опишите све активности током реализације пројекта:

Имплементација пројекта одвијала од почетка јануара, по уплати средстава, припремно-организационим активностима на развијању пројекта.

На почетку је организован тимски састанак у Удружењу на коме је: именован пројектни тим, креиран интерни план, дефинисани задаци, договорена сарадња са заинтересованим странама и прелиминарни план набавки на постизању циља. Утврђени су критеријуми за идентификовање и укључење полазника обуке младих за волонтере Вршњачке едукације у школама и школском интернату и учшће на Тематским радионицама наставника и родитеља. Мапирани су потенцијални извршиоци набавке добара и услуга, тренера и штампе. Креиран је промотивно-информативни и едукативни материјал (банер, флајер, лифлет), истражено тржиште за набавке штампања и садржаја за објаву на интернет порталу и вебсајту.

Одржани су састанци са школама, чему је предходио допис школама, и информисани наставници и стручни сарадници о пројекту и доприносу донатора развоју заједнице. Договорени су критеријуми идентификовања учесника активности, обука и план. Уручена је форма за сагласности родитеља за прибављање сагласности родитеља учешћа ученика на тренингу и активностима.

Реализоване су набавка робе и услуга, креирање и штампање информативно-едукативног и промо материјала, избор и уговање тренера и расвијени услови за одржавање тренинга. Прибављене су сагласности родитеља/старатеља и обезбеђен простор у школском интернату Студентског центра у Бору. Заједно са школама и школским интернатом идентификовано је 20 полазника четвородневне обуке за Вршњачке промотере - лидере промоције толеранције на различитости којиће радионичарски ширити знања, вештине вршњацима, фаворизовати антидискриминацију, равноправност, поштовање људских права и кохезију на достизању интеркултуралног друштва.

Штампан је креиран и одобрен промотивно-информативни и едукативног материјал (банер, 500 флајера, 500 лифлета и 10 плаката на захтев школа, који нису планирани пројектом, а реализован је доприносом из локалног извора). Све активности завршене су до краја фебруара месеца.

Прилог: лифлет, флајер, фото банера и плаката, линк репортаже интернет портала Бор030: <https://www.bor030.net/kokoro-bor-pocetak-realizacije-projekta-jacanje-kapaciteta-ocd-za-suzbijanje-nasilnog-ekstremizma>

У наставку су реализоване све планиране пројектне активности:

Активност 1. Едукација едукатора отпорности радикализацији за континуиране и дугорочне активности, реализована је кроз: обуку „*Лидера вршњ. промоције интеркултуралности, толеранције, хуманих вредности и конструктивног дијалога*“ 4 дана у Бору са 21 учеником (16ж и 5м) првог дана и наставило 20 ученика. Реализован је у Студентском центру са школским интернатом од 10-13.03.2026. године трећег месеца пројекта. Планиран фебруара са 20 ученика али је на предлог школа померен термин реализације због припреме школске приредбе што није негативно утицало на исход.

Стратегија обуке заснивала се на развијању осетљивости и дијалога између различитих културних заједница без дискриминације и поштовања једнаких људских права; Охрабривању и подстицању вршњака да препознају предрасуде и стереотипе који су у основи дискриминације, реагују, повежу се и спрече сегрегацију ученика; Препознају препреке али и позитивне аспекте и развију такав приступ животу који подразумева сталан дијалог, сарадњу и промене кроз уважавање различитости; Трагање за начинима како остварити сусрет са различитошћу без осећаја угрожености,

ПРИЛОГ 1 – ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАВАЊА ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

заједничко разумевање и међусобни дијалог; Повећати осетљивост и свесност о интеркултуралности и заједничком животу без дискриминације. Садржај обуке био је иновативан и добро прихваћен а на крају уручена уверења.

Обуку су реализовала два водитеља са искуством, чланови организације.

Посебан аспект посвећен је настављању активности по завршетку тренинга са наредним генерацијама ученика. Направљени су парови за радионице којима је достављена форма за извештавање и договорени термини супервизијске подршке.

Обучени волонтери одређивали су се за радионице у основним (VII и VIII разр.) и средњим школама како би сваки пар (10) реализовао по две радионице из практикума који је уручен електронски и штампаној форми ученицима.

У припреми имплементације радионица са волонтерима су реализована три супервизијска састанка (24, 26. и 30.03.) на којима су презентовани модели радионица на одабране теме. Школе су упознате са активностима радионица волонтера са ученицима и ђачким парламентима и обезбеђени термини за несметано одвијање. Такође, достављени спискови учесника тренинге, парови волонтера, теме радионица и Практикуми.

Интернет медија портал пропратио је активност и забележен догађај презентован је јавности. Објављена су два садржаја на интернет медија порталу Бор-030 добре видљивости у региону и глобално.

Прилог: *дневни ред тренинга, листа учесника, Практикум са радним материјалима уручен учесницима за реализовање радионица у вршњачким групама, дефинисани парови са одређеним темама и школама за реализовање радионица, уверење, извештај водитеља тренинга, фото записи и линк репортаже са тренинга интернет портала Бор030:*

<https://www.bor030.net/srednjoskolci-u-boru-obuceni-za-vrsnjacke-promotere-u-prevenciji-nasilnog-ekstremizma>

Активност 2. *Активности обучених тимова вршњачких лидера промоције толеранције* реализовано је од трећег месеца до краја пројекта кроз 20 радионица у школама и сузбијања говора мржње. Обухваћен је укупно 421 ученик VII и VIII разр. у 4 основне школе у Бору, једној матичној ОШ у руралној средини и 4 средње школе који даље шире информације. По полу 55% дечака и 45% девојчица како су и заступљени у средњим школама.

У припреми реализовања радионица у школама укључили су се и стручни сарадници који су обезбеђивали термине а опрему доступну у сваком одељењу. Основним школама је достављен допис са предлогом организовања радионица и обезбеђивања термина, а према исказаном одређењу ученика за рад усвојим ОШ-а.

Волонтери су показали велико интересовање та темеза које су садржаје додатно ширили и прибављали информације са интернета и креирали презентације радионица а Пауер поинт презентације, пре реализације, достављали су пројектном тиму на увид и евентуалну. Након повратних информација настављано је са реализовањем радионица.

Радионице су реализовали у пару ученицима и ђачким парламентима.

На неким од радионица укључивали су се наставници и стручни сарадници чије су им повратне информације биле похвалне, подстицале на активизам и охрабривале. Комуникација са волонтерима одвијала се до краја реализације радионица при чему је за многе од њих представљале изазов али и позитивно искуство коме су је придавана важност и посебно вредновање психолога у школама. У неким од школа на радионицама су присуствовали предавачко психолошка служба и неки од разредних наставника чије процене су биле веома похвалне и подстицајне. За једни од ОШ ПП служба школа је доставила повратну информацију и објавила на инстаграму школа.

Прилог: Примери презентација и ПП службе ОШ „3. октобар о реализованим радионицама „недеља сећања“.

ПРИЛОГ 1 – ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАВАЊА
ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

Активност 3. Тематске радионице, две реализоване априла месеца, планиране предлогом пројекта:

Тематска радионица са наставницима реализована је 09.априла 4 сата учешћем 20 наставника и стручних сарадника (17ж и 3м) две основне, четири средње школе и школског интената. Реализована је у школском интернату Студентског центра са два водитеља, у терминима који нису реметили редовне школске обавезе. Догађај је реализован са циљем повећања компетенција у комуникацији са ученицима на јачању увида у сопствени однос и приступ ученицима; Да препознају и управљају сопственим предрасудама, стереотипима и пристрасностима које преносе у комуникацији са ученицима укључујући и ненамерне поруке.

Садржај је реализован интерактивно, уз практичне вежбе и примере из праксе на теме:

- Ненасилне комуникације - *ја говор-Ти говор* са радионицом увежбавањем и фаворизовањем предности *Ја говора* у међусобној размени;
- Дискриминације у чијој основи су предрасуде и стереотипи са примерима из праксе, препознавања најчешћих ситуација, начина управљања у комуникацији са ученицима укључујући и ненамерне поруке; Осећањима и посрћућања у ситуацијама дискриминације;
- Равноправности, интеркултуралности и толеранцији на различитости суштинском разумевању појмова, предности са радионицом „Први утисак - прави утисак” и
- Радикализма и насилног екстремизма, дефинисање термина и обради вежбе у великој групи - припремљеног текста „Кораци екстремизма” што је изазвало високо интересовање и потребу праћења и могућег препознавања у својим школама.

Водитељи су два члана организације са искуством на тему и реализованим пројектима у области теме и изради приручника са радионицама о интеркултуралности.

Динамика у групи и интеракција допринела је бољем увиду усопственопонашање и комуникацијуса ученицима али и јачању, мотивацији наставника и стручних сарадника да подрже волонтере и фаворизују равноправност, антидискриминацију и кохезију у оквиру редовних активности.

Догађај је успешно реализован а висок ниво интересовања гарантује могућност примене у пракси и међусобну размену. Учесницима је уручен штампани материјал у пројекту.

Прилог: Листа учесника, дневни ред, извештај водитеља ТР и фото.

Друга Тематска радионица, реализована је са родитељима 28. априла, 4 сата са два водитеља, учешћем 29 родитеља укључених у сарадњи са стручним сарадницима школа и Центром за социјални рад (25ж и 4м). Усмерена је оснаживању родитељских компетенција у суочавању са изазовима у васпитању, унапређењу породичних комуникација и обликовања вредносних ставова своје деце. Циљ је да препознају сопствене обрасце понашања, разумеју психолошке потребе и успоставе здравље породичне односе; Сагледавају ситуације из другог угла и препознају како сопствене реакције утичу на формирање младих и породичну динамику; Унапређење родитељских вештина, техника активног слушања, постављања јасних граница без употребе силе и насилне комуникације. Такође, подршку да отворено испоље своје ставове и осећања, направе увид у грешке које праве као и да препознају и повећају снагу коју већ поседују разумевања односа, нових погледа и начина разрешења проблема

Посебано интересовање изазвала је тема о толеранцији на различитости, дефинисање термина, препознавање и разбијање предрасуда и стереотипа према другом и другачијем укључујући подршку и повезивање са другим културама. Фокус је стављен на значај за развој своје деце и контакте са другим и другачијем и одсуство доживљаја угрожавања већ обогаћивање новим сазнањима „Зашто неко мисли другачије? Како да се родитељи прилагоде потребама, уваже емоције, адекватно реагују на понашање и подрже своју децу што су и најчешћи одговори на питања из групе. Више су били оријентисани на слушање уместо интеракције која се развила тек у другој половини тематске радионице и наставила по завршетку индивидуално што је прихваћено са разумевањем с обзиром на структуру учесника различит образовни и социо-

ПРИЛОГ 1 – ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАВАЊА
ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

културни ниво.

Реализована на овај начин процењује се успешном на основу питања и позитивних повратних информација учесника којима је уручен штампани материјал у пројекту.

Прилог: *Листа учесника, дневни ред ТР, извештај водитеља и фотографије са догађаја.*

4. Израда промотивног материјала и штампање реализовано је након прибављеног одобрења тима донатора и истраживања тржишта. Штампан је, другог месеца пројекта: 500 лифлета, 500 флајера, ролап са штампањем банера са обележјима донатора и 10 плаката на захтев школа. У организацији је креиран текст публикација на спречавању радикализације, промоцији толеранције, емпатије и социјалне кохезије са контакт тачкама подршке. Штампане публикације доступне су и електронски заинтересованим странама а дистрибуиране школама.

Прилог: *штампани материјали, фото банера и постера.*

5. Штампаних, електронских и дигиталних медија - информативних емисија и репортажа са догађаја, интернет медија портала, вебсајта, фејзбука, организације и школа.

Штампане публикације доступне су и електронски заинтересованим странама и дистрибуиране школама.

Прилог: *Вебсајт, фејзбук, линк*

3.1. Да ли је долазило до промена активности, у односу на предлог пројекта (увођење нових активности, измене предвиђених, одустајање од неких активности, померање предвиђених активности)? Ако је долазило до измене активности потребно је навести које су то активности и разлоге због којих је до промена дошло:

Током пројекта реализоване су све планиране активности без промена, али је на захтев школа штампан је плакат на тему пројекта и достављен школама што није планирано пројектом.

3.2 Да ли сте током извештајног периода затражили модификацију буџета или модификацију активности пројекта?

Да Не

3.2.1. Ако Да, навести датум подношења захтева, кратак опис захтева и сврху захтева (шта је мењано и зашто), и да ли је захтев одобрен од стране Комисије:

/

4. Који број корисника је укључен у активности пројекта?

У активности пројекта укључено је директно 521 корисник оба пола (планирано 510) 55 % мушког и 45 % женског пола како су и заступљени у школама.

Идиректно, процењује се да је пројекат имао утицаја на око најмање 30000 грађана у Борском и Зајечарском округу и шире путем електронских медија и друштвених мрежа (Фејзбук, вебсајта, интернет портала), акција у заједници и дистрибуцијом штампаног материјала.

Крајњи корисници су:

ПРИЛОГ 1 – ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАВАЊА
ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

- а) Локална заједница, у којој е повећана информисаност грађана о осетљивим темама иначина разумевања, позитивног реаговања и подстицања на једнака људска права, јачање сигурности и развој демократског друштва и
- б) Општа популација шансу успостављања истих пракси и у другим заједницама.

5. Опишите утицај који је ваш пројекат остварио у односу на циљну групу у току реализације пројекта:

Пројекат је у предвиђеном периоду реализован веома успешно и наишао на неочекивано велико интересовање ученика за теме. Посебно на иновативне и стварно разумевање толеранције, радикализације и насилног екстремизма. Радионицом „Кораци екстремизма“ посебносу били пријемчиви и приближили значај кохезије и значај фаворизовања једнакости међу ученицима. Такође, феномена дискриминације и социјалног искључења ученика из просоцијалне вршњачке групе, ризичних за доживљај одсуства припадности и улазак у деструктивне групе и пут у радикализам.

Искуство у реализацији теме сугерише ширење знања и настављање радионичарских активности обухватања свих ученика са плановима за наредне генерације што је закључак и волонтера из запажања током радионица.

Процењује се да су радионице међу младима допринеле:

- Развијању свести ученика о значају једнакости и међусобног поштовања
 - Препознавање различитих облика дискриминације и непримереног понашања
 - Подстицање емпатије, толеранције и културе дијалога међу ученицима
 - Јачање сарадње између ученика кроз вршњачку подршку и заједништво
 - Оснаживање ученика да реагују ненасилно и одговорно у ситуацијама дискриминације
- Након радионица ученици:

- Препознају појам и облике дискриминације;
- Разликују прихватљиво од неприхватљивог понашања;
- Развијају толерантнији однос према различитостима;
- Исказују емпатију и поштовање према вршњацима;
- Уочавају значај једнаких права и међусобног уважавања;
- Активније учествују у стварању подстицајне и безбедне школске средине;
- Развијају способност ненасилне комуникације и решавања конфликта.

6. Наведите резултате које сте остварили реализацијом пројекта (Ваша најважнија постигнућа, нпр. број и структура реализованих активности)

ПРИЛОГ 1 – ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАВАЊА
ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

1. Раширена мрежа четири обучена тима за ефикасно спровођење савремених превентивних програма екстремизма и трајне промене насилних и дискриминишућих облика понашања.

- Реализована 4 дана тренинга 20 ученика четири средње школе у Бору и обучени лидери вршњачке промоције, интеркултуралности, толеранције, хуманих вредности и конструктивног дијалога за мултиплицирање знања и вештина у вршњ. групама у основним и средњим школама у Бору.

- На две реализоване једнодневне тематске радионице у пројекту 29 обухваћених родитеља оспособљено у обликовању вредносних ставова и васпитатања своје деце и 20 наставника повећали компетенције у комуникацији и раду са ученицима на јачању самопоуздања, повећању самопоштовања и волонтерским активностима.

2. Успостављена одржива мрежа волонтерске подршке радионичарског облика и превенције дискриминације, насиља и екстремистичког понашања вршњака у основним и средњим школама и мобилисана заједница на изградњи хуманих вредности и социјалне кохезије у Бору.

- 20 реализованих радионица у 4 средње школе школе, школском интернату и 4 ОШ у Бору лидера вршњачких промотера и 452 (450 планирано) подржаних ученика унапредили су лично, социјално и емоционално реаговање, шире усвојена знања у вршњ. групама и препознају насилничко понашање;

- Спроведена супервизијска подршка током три састанка са 21 волонтером и инкорпорирани у школске тимове превенције и настављање активности по завршетку пројекта и за наредне генерације ученика.

3. Функционална интерсекторска сарадња а континуирана и свеобухватна подршка превенцији, координацији и праћењу ефеката мера развијена и подигнута свест међу локалним актерима и грађанима о предностима превенције радикализације и сигурности у заједници кроз активности у пројекту.

- Штампано и дистрибуирано 500 лифлета, 500 флајера, 10 постера и ролп са банером за обележавање догађаја и промовисање толеранције, емпатије и социјалне кохезије са контакт тачкама подршке доступне у пројекту;

- Информисано најмање 30000 грађана у заједници, региону и шире путем више информативних емисија и репортажа са догађаја, интернет портала, вебсајта и фејсбука са одлукама, препорукама и анализом резултата и доприносом донатора за трајања пројекта.

7. Праћење пројекта - интерни мониторинг (како судите о успешности вашег пројекта? Које мерне инструменте користите приликом мерења промена код корисника, постигнутих резултата, како обрађујете податке? Ако користите упитнике, тестове, скале за процену и сл. приложите их уз извештај.):

Током пројекта пројектни тим је континуирано пратио и процењивао напредовање пројекта на постизању циља. Током пројекта организована су два координациона састанка са сарадницима и стејкхолдерима и анализа напредовања и тимски састанак на припреми развијања пројекта и информисања јавности са више неформалних састанака током пројекта. Евалуација је реализована дневно током тренинга за процену разумевања теме, евентуалне корекције, интересовања и завршна на крају активности степеном задовољства учесника, придржавања агенде, усвојеног знања, спремности за примену упракси и преношење радионичарски, на крају обуке. За процену ефеката и квалитет радионица креирани су циљано усмерени евалуациони упитници.

ПРИЛОГ 1 – ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАВАЊА
ЗАВРШНИ НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ

Евалуиран је: број реализованих активности, број и састав укључених сектора на греингу и тематским радионицама, општи утисак, атрактивност, број укључених корисника, атмосфера и динамика напредовања, тешкоће и начин превазилажења, број медијских презентација, штампаних и дистрибуираних промо и информативно-едукативних материјала и процена постигнућа. У евалуацију пројекта укључени су и корисници директне циљне групе.

За изворе верификације корићени су различити инструменти: листе учесника на активностима, евалуационе листе са оценом успешности и придржавања агенде, извештаји тренера и водитеља активности, фотографије, видео и штампани материјали...

Интерни мониторинг пројекта спроводио је апликант током активности и увида у применљивост приступа са посебним акцентом на поштовање основних људских права уткане у активности и планирање програма и одрживости.

Мерење утицаја - једна од најважнијих активности која се планира за одрживост као део директног рада и непрестане мотивације и охрабривања у процесу промена реализован је на три супервизијска састанка волонтера по групама током припреме укључења у реализовање радионица, прегледа, корекције и сугестија достављених презентација спровођења радионица. Волонтери су показали велику заинтересованост за тему, додатно ширили и прибављали информације са интернета које су смештали у презентације.

7.1. Који су проблеми са којима сте се сусрели током реализације пројектних активности? На који начин сте их превазишли ?

Током реализације пројектних активности није било проблема.

У једној од непредвиђених активности „да на молбу школе померимо тренинг волонтера због учешћа ученика на припреми школске приредбе какоје тренингволонтера и реализован у 3. уместо 2. месецу пројекта што није угрозило постизање циља. Након тога укључен је већи број учесника од планираних због исказаног интересовања за тему.

7.2. Додатни коментари, сугестије и предлози који би били корисни за унапређење пројекта:

Искуство у реализацији теме сугерише ширење знања и настављање радионичарских активности обухватањем свих ученика. Посебно свих ђачких парламената који ће, током редовних активности ширити информације и знања ученицима у својим одељењима и реаговања на деструктивне промене. Такође, настављање активности вршњачких волонтера са плановима и за наредне генерације што је општи закључак волонтера и школа и запажања издвојених током радионица.

Истиче се отвореност, непосредност и ажурност у одговорима тима донатора, током пројекта, који су представљали подршку за боље и успешније спровођење пројектних активности. Лака доступност, јасна и позитивна комуникација допринели су несметаној и успешној реализацији..

Напомена: Уз извештај потребно је доставити и доказе о спроведеним активностима (фотографије, видео записи и сл.)

Потпис и печат овлашћеног лица:

M. Munkeljebat